

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך ד, תשי"ג

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

מגנזי הלשון

גלשונות מן המדרש

פֶּרֶשֶׁת וֹאֲרָא

קס) אמר לו הקב"ה למשה: חבל על דאבדין ולא משתכחין (חבל על שאובדים ואינם נמצאים). הרי כמה נגליתי על אברהם יצחק ויעקב באל שדי, ולא אמרתי להם ששמי ה' כשם שאמרתי לך, ולא הררהו אחר מדותי. אמרתי לאברהם: קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה וגו', בקש מקום לקבור שרה ולא מצא, עד שקנה בד' מאות שקל כסף ולא הררהו אחר מדותי וכו' (תנחומא וארא א).

קסא) משל נאמר: למה אנו דומים? לשה שבא הזאב ליטול אותה מן העדר. רץ הרועה אחריה להצילה. בין הרועה והזאב נבקע השה. כך אמרו ישראל למשה: מבינך לבין פרעה אנו מתים (שם שם ו).

קסב) וירא פרעה כי חדל להמטר והברד והקולות וכו'. כך הם הרשעים כל זמן שהם בצרה מכניעים עצמם. משהצרה עוברת חוזרים לקולם (שם שם יז). בתנחומא בובר וירא כ"ב הלשון: וכיון שהצרה עוברת ורואים את הרווחה חוזרים למעשיהם הרעים.

קסג) למה משה ואהרן תפריעו וגו' – מהו למה?

אמר להם: אתם קָמָה ודבריכם קָמָה. לכו לסבלותיכם (תנחומא בוכר וארא ד).

קָמָה = הבל. וילכו אחרי ההבל ויהבלו" (ירמיה ב ח) – תרגום: והוולמה.

קסד) כתיב: „ויקח שש מאות רכב בחור" (שמות יד ז) – מהיכן היו? והכתיב „וירד עליהם הברד ומתו" (שם ט יט)? אלא „הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים"; מכאן היה ר' שמעון בן יוחאי אומר: הטוב שבנחשים רצוף את מוחו והכשר שבמצרים הרוג (שם וארא כ).

פ ר ש ת ב א

קסה) וי לו לבית שחלוננו פתוח לתוך חשך (תנח' בא ב).

קסו) יש מחר עכשיו (כלו' קרוב, היום הבא). ויש מחר לאחר זמן. „מחר יהיה האות הזה" – הרי מחר עכשיו. „מחר יאמרו בניכם לבנינו" (יהושע כב כד) – הרי מחר לאחר זמן (תנח' בא יב).

בביטוי „מחר לאחר זמן" אפשר להשתמש במקום „בוקרא" הערבי שאינו אלא דיחוי בעלמא.